

NVAO • NEDERLAND

TOETS NIEUWE OPLEIDING

ASSOCIATE DEGREE

SPORT

HZ University of Applied Sciences

ADVIESRAPPORT

13 JULI 2022

Inhoud

1	Procedure NVAO	3
2	Nieuwe opleiding	4
	2.1 Algemene gegevens.....	4
	2.2 Profiel.....	4
	2.3 Panel.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
3	Oordeel	5
4	Sterke punten.....	6
5	Aanbevelingen	7
6	Beoordeling.....	8
	6.1 Standaard 1: Beoogde leerresultaten	8
	6.2 Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	9
	6.3 Standaard 3: Toetsing.....	12
	6.4 Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	14
	6.5 Graad en CROHO-onderdeel	14

1 Procedure NVAO

Het succesvol doorlopen van een procedure toets nieuwe opleiding (TNO) is een voorwaarde voor erkenning door de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO). Pas na deze kwaliteitstoets kan de instelling de bij de opleiding behorende wettelijk beschermde getuigschriften of diploma's afgeven.

De procedure voor een nieuwe opleiding is iets anders dan voor bestaande opleidingen die al zijn geaccrediteerd. Een TNO is een *plan*beoordeling. Na accreditatie valt ook de nieuwe opleiding onder de reguliere accreditatieprocedure.

Een NVAO-panel van deskundigen toetst de kwaliteit van de nieuwe opleiding tijdens een locatiebezoek aan de universiteit of hogeschool. Een discussie tussen *peers* vormt de basis van de beoordeling en resulteert in een adviesrapport. Informatie over de invulling van het locatiebezoek en een overzicht van het bestudeerde materiaal zijn opvraagbaar bij de NVAO.

De beoordeling is gebaseerd op de standaarden zoals beschreven in het Beoordelingskader voor de beperkte toets nieuwe opleiding van de NVAO (Stcrt. 2019, nr. 3198). Over de standaarden geeft het panel een gemotiveerd oordeel op een driepuntsschaal: voldoet, voldoet ten dele of voldoet niet. Vervolgens geeft het panel een gemotiveerd eindoordeel over de kwaliteit van de opleiding, ook op een driepuntsschaal: positief, positief onder voorwaarden, of negatief.

Dit adviesrapport bevat de bevindingen, overwegingen en oordelen van het panel alsook de sterke punten en aanbevelingen. Op basis van dit rapport neemt de NVAO een accreditatiebesluit. Een beknopt adviesrapport is eveneens beschikbaar. De NVAO publiceert beide rapporten.¹

Als gevolg van de beperkende omstandigheden door COVID-19 geldt voor deze toetsing een tijdelijke NVAO-procedure.

Meer informatie over de NVAO-werkwijze en de (tijdelijke) TNO-procedure is te vinden op www.nvao.net.

---

¹ <https://www.nvao.net/nl/besluiten>

2 Nieuwe opleiding

2.1 Algemene gegevens

Instelling	HZ University of Applied Sciences
Opleiding	Associate Degree Sport
Varianten	Deeltijd
Graad	Associate Degree
Afstudeerrichtingen	n.v.t.
Locatie	Vlissingen
Studieomvang	120 EC ²
Croho³ onderdeel	Gedrag en Maatschappij

2.2 Profiel

De Ad Sport van de HZ University of Applied Sciences leidt studenten op tot professionals die actief zijn op het snijvlak van sport, bewegen en ondernemen. Studenten die de opleiding hebben afgerond, komen onder meer terecht in functies als activiteitenbegeleider, teamleider in een recreatie- of animatieteam of zelfstandig sportondernemer. De opleiding richt zich zowel op de recreatieve sector als op sport- en beweegprogramma's in zorg, welzijn of onderwijs.

Met de Ad-opleiding speelt de HZ University of Applied Sciences in op het snel toenemende belang van sport en bewegen in de recreatieve sector. De opleiding is samen met de beroepspraktijk vormgegeven en heeft een sterk praktijkgericht karakter: studenten werken op hun werkplek aan opdrachten voor hun portfolio, zoals het schrijven van een ondernemersplan.

De Ad Sport wordt verzorgd in Vlissingen. Studenten kunnen na hun opleiding aan de slag in een functie op Ad-niveau, maar kunnen na hun studie ook doorstromen naar de bacheloropleiding Sportkunde.

2.3 Panel

Samenstelling

- Dr. Ben Hattink (*voorzitter*), Hogeschooldocent Ondernemerschap, lid curriculumcommissie Instituut voor Sportstudies Hanzehogeschool;
- Edwin van Gastel MSc, Hogeschooldocent en teamleider hbo-Sportkunde, Hogeschool van Arnhem en Nijmegen;
- Claudia Werkhoven-Kooistra, Opleidingsdocent, teamcoach nationale ploeg Turnen Dames, KNGU & Turnz;
- Mark Vreke (*student-lid*), recent afgestudeerd Ad ICT Servicemanagement, Hogeschool Rotterdam.

Ondersteuning

Jeroen van der Spek (secretaris)

Nancy Van San (NVAO beleidsmedewerker en procescoördinator)

Online visitatieprocedure

7 juni 2022

---

² European Credits

³ Centraal Register Opleidingen Hoger Onderwijs

3 Oordeel

Het NVAO-panel oordeelt positief over de kwaliteit van de Ad Sport van de HZ University of Applied Sciences. De opleiding voldoet aan de drie standaarden van het NVAO-kader voor de beperkte toetsing.

De associate degree Sport (hierna Ad Sport) van de HZ University of Applied Sciences leidt studenten op tot professionals die actief zijn op het snijvlak van sport, bewegen en ondernemen. Studenten die de opleiding hebben afgerond, komen onder meer terecht in functies als zelfstandig sportondernemer, activiteitenbegeleider of teamleider in een recreatie- of animatieteam. Het panel constateert dat het beroepenveld vanaf de tekentafel bij de opleiding betrokken is. Profiel- en leeruitkomsten zijn in nauwe samenspraak ontwikkeld en ook de keuze voor een deeltijdopleiding is door het werkveld ingegeven. Het panel ziet de opleiding als een welkome aanvulling op het bestaande opleidingsaanbod. De opleiding vult het gat tussen mbo4 en bachelor-niveau. Toekomstige alumni kunnen zowel in de regionale recreatieve sector aan de slag als in sport- en beweegprogramma's in zorg, welzijn of onderwijs.

De Ad Sport is onderdeel van het experiment leeruitkomsten en gaat uit van flexibel onderwijs: studenten bepalen zelf hun leerroute en kunnen per leeruitkomst kiezen hoe intensief ze door de opleiding worden begeleid. Het panel waardeert het innovatieve karakter van de opleiding en de keuzevrijheid van studenten. Het panel constateert wel dat de keuzevrijheid op papier iets groter lijkt dan in werkelijkheid het geval is.

De opleiding heeft een sterk praktijkgericht karakter: studenten werken op een werkplek aan opdrachten voor een portfolio, waardoor studenten hun eigen beroepspraktijk centraal kunnen stellen. Het panel vraagt de opleiding wel om duidelijke richtlijnen te formuleren waaraan een werkplek moet voldoen, zodat studenten en werkgevers van tevoren goed weten waar ze aan toe zijn. Het panel heeft kennis gemaakt met een ervaren docententeam dat goed in de organisatie is ingebed. Het panel constateert dat de formatie aan de kleine kant is. Door de gekozen werkwijze bestaat het gevaar dat docenten veel werkdruk ervaren. Het panel vraagt de opleiding dan ook om de werkdruk zorgvuldig in de gaten te houden, en ervoor te zorgen dat docenten goed op het nieuwe onderwijsconcept zijn voorbereid.

De toetsing van de opleiding kent twee varianten. Studenten tonen in een portfolio aan dat ze aan een leeruitkomst hebben voldaan. Aan het einde van de opleiding demonstreren studenten in een criteriumgericht interview hun professionele vaardigheden, kennis en ontwikkeling. Naar de mening van het panel sluit deze wijze van toetsen mooi aan op de keuze voor flexibel onderwijs, maar mag de opleiding wel nadenken over meer variatie in de toetsvormen.

Samenvattend is het panel van mening dat de HZ University of Applied Sciences met de Ad-opleiding Sport een relevante en aantrekkelijke opleiding heeft georganiseerd. De nadruk op werkplekleren zorgt ervoor dat de opleiding een sterk praktijkgericht karakter heeft. Onderwijs- en toetsprogramma bieden studenten een grote mate van vrijheid en flexibiliteit.

Standaard	Oordeel
1. Beoogde leerresultaten	Voldoet
2. Onderwijsleeromgeving	Voldoet
3. Toetsing	Voldoet
4. Gerealiseerde leerresultaten	Niet van toepassing
<i>Eindoordeel</i>	<i>positief</i>

4 Sterke punten

Het panel constateert de onderstaande sterke punten:

1. Betrokkenheid werkveld - Het werkveld is nauw betrokken bij de totstandkoming van de opleiding
2. Hechte organisatie - De opleiding AD Sport is ingebed in een kleine, maar hechte organisatie, waar medewerkers elkaar snel weten te vinden en verschillende expertises bij elkaar kunnen komen
3. Flexibel onderwijsconcept - De opleiding hanteert een flexibel onderwijsconcept, waardoor studenten een eigen leerroute en begeleidingsintensiteit kunnen kiezen
4. Flexibele toetsing - De toetsing sluit goed aan op flexibele vorm van deeltijdonderwijs

5 Aanbevelingen

Met het oog op de verdere ontwikkeling van de opleiding doet het panel een aantal aanbevelingen. Deze aanbevelingen doen geen afbreuk aan het positieve oordeel over de kwaliteit van de opleiding.

1. Communicatie - Baken scherper in de communicatie af wat de opleiding beoogt en hoe het programma eruit ziet, zodat potentiële studenten zich een helder beeld van de opleiding kunnen vormen.
2. Werkveldcontacten – Versterk de communicatie met het werkveld, zodat opleiding en werkveld gezamenlijk aan de verdere ontwikkeling van de opleiding kunnen werken.
3. Werkpleklersen - Maak een heldere beschrijving van de gang van zaken rondom het werkpleklersen en formuleer een aantal richtlijnen voor een geschikte werkplek.
4. Werkdruk - Hou goed in de gaten hoe de werkdruk van docenten zich ontwikkelt, vooral bij een stijgend aantal studenten.

6 Beoordeling

6.1 Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Oordeel

Voldoet.

Bevindingen en overwegingen

De associate degree Sport van de HZ University of Applied Sciences leidt studenten op tot professionals die zich bezig houden met het ontwikkelen en vermarkten van sport -en beweegdiensten en het organiseren en verzorgen van sport -en beweegactiviteiten. De opleiding richt zich op het snijvlak van sport, bewegen en ondernemerschap. Toekomstige alumni kunnen na hun opleiding terecht in functies als activiteitenbegeleider, teamleider in een recreatie- of animatieteam of zelfstandig sportondernemer.

Met de associate degree Sport (hierna: Ad Sport) speelt de HZ University of Applied Sciences (hierna HZ UAS) in op de groeiende vraag naar sport- en beweegactiviteiten in Zeeland. Zeeland kent een omvangrijke recreatieve sector, met veel kust- en seizoentoeerisme. In deze sector bestaat een grote behoefte aan professionals die innovatieve producten en activiteiten op het gebied van sport en bewegen kunnen ontwikkelen en uitvoeren. Ook in sectoren zoals zorg, onderwijs en welzijn is veel vraag naar sportondernemers die nieuwe producten en diensten in de markt kunnen zetten, die mede gericht zijn op sociaal-maatschappelijke effecten.

Het opleidingsprofiel van de Ad Sport is afgeleid van het landelijk profiel Ad Sport. Dit profiel is gekoppeld aan de Dublin descriptors short cycle en onderscheidt vier verschillende beroeps- en uitstroomprofielen: Topsport- en talentcoach, Buurtsportcoach, Ondernemende leefstijlcoach en Sportondernemer. De HZ UAS heeft gekozen voor het uitstroomprofiel Sportondernemer. Uit gesprekken die het panel met de opleiding voerde, blijkt dat de opleiding studenten niet alleen voorbereidt op zelfstandig ondernemerschap, maar hen vooral traint bij het ontwikkelen van een ondernemende houding: het herkennen en verzilveren van kansen en het realiseren van vernieuwend aanbod op het gebied van sport en bewegen.

Werkveld

Het werkveld is intensief bij de totstandkoming van de opleiding betrokken geweest. De beroepenveldcommissie, die eerder voor de Bacheloropleiding Sportkunde in het leven is geroepen, denkt van het begin af aan mee over het profiel van de opleiding. De leeruitkomsten zijn in nauwe samenspraak met het werkveld geformuleerd en ook de keuze voor een deeltijdopleiding komt voort uit een expliciete wens van het werkveld. Volgens het werkveld is het accent in de vrijetijdssector de afgelopen tien jaar sterk verschoven in de richting van sport en bewegen. Grote spelers in de vrijetijdsmarkt, zoals vakantie en bungalowparken, zoeken daarom steeds vaker professionals die op een vernieuwende manier invulling kunnen geven aan animatie- en sportprogramma's. Volgens het werkveld zijn werkgevers daarbij vooral op zoek naar afgestudeerden die het 'gat' vullen tussen mbo4 en bachelor-niveau en zich op de werkvloer kunnen door-ontwikkelen.

Studenten die de Ad Sport hebben afgerond, kunnen doorstromen naar de Bachelor Sportkunde. Hoewel deze studenten worden vrijgesteld van de minor, signaleert het panel dat deze aansluiting lastig is. De Bachelor Sportkunde wordt in voltijd aangeboden, terwijl studenten van de Ad Sport juist werk en studie combineren. Volgens de opleiding zullen afgestudeerde Ad-ers er in overgrote meerderheid voor kiezen om zich eerst in de beroepspraktijk verder te ontwikkelen. Bovendien verzorgt de HZ UAS ook aansluitende deeltijdopleidingen, zoals de deeltijdbachelor Bedrijfskunde.

Leeruitkomsten

De Ad Sport heeft samen met het werkveld dertien leeruitkomsten geformuleerd. De eerste negen leeruitkomsten zijn opleidingsspecifiek en vooral gericht op het verwerven van sportkundige kennis en het ontwikkelen van een ondernemende houding. De overige leeruitkomsten zijn generiek en richten zich onder meer op communicatie, samenwerking en digitale vaardigheden. Op verzoek van het werkveld is er in het programma veel ruimte ingebouwd voor het ontwikkelen en vergroten van sociale vaardigheden.

Ook interculturele vaardigheden spelen een belangrijke rol in het opleidingsprogramma. Een deel van de afgestudeerde studenten zal naar verwachting werk vinden in de toeristische sector, of als begeleider aan de slag gaan in een sport- of beweegprogramma voor vluchtelingen. De toepassing van interculturele vaardigheden is daarom in verschillende leeruitkomsten geïntegreerd. Studenten zijn bovendien verplicht in het programma Engels of Duits te kiezen. Het panel vroeg zich af waarom er geen combinatie van de twee talen mogelijk is. Volgens de opleiding is er in een tweejarig programma simpelweg te weinig ruimte om naast alle andere vakken ook twee talen aan te bieden. Het panel kan deze redenering volgen, maar vindt het jammer dat studenten in het 'drietalige' Zeeland niet twee vreemde talen kunnen kiezen.

Het panel vroeg zich ook af in hoeverre de opleiding studenten voorbereidt op een beroepspraktijk waarin ze te maken kunnen krijgen met grensoverschrijdend gedrag. De recente praktijk heeft laten zien dat vooral in (top)sport het gevaar van grensoverschrijdend gedrag snel op de loer ligt. De opleiding is zich bewust van het belang van dit onderwerp, maar heeft het thema nog geen vaste plek in het onderwijsprogramma gegeven. Het panel vraagt de opleiding dit onderwerp goed te belichten.

Conclusie

Het panel is positief over de plannen voor de Ad Sport. De opleiding voorziet in een duidelijke behoefte, en vult het gat tussen niveau 4 en 6. De HZ heeft bewust gekozen voor het uitstroomprofiel sportondernemer en richt zich daarmee zowel op de recreatieve sector als op welzijn, zorg en onderwijs. De opleiding heeft een duidelijk profiel en de keuze om de opleiding in deeltijd aan te bieden sluit goed aan op de belangrijkste doelgroep van de opleiding: ZZP-ers en afgestudeerde mbo-ers, die naast hun werk een vervolgopleiding willen volgen. Het panel heeft tijdens de visitatie een helder en gedetailleerd beeld gekregen van wat de opleiding voor ogen staat. Dat neemt niet weg dat het informatiedossier in eerste instantie veel vragen oproept. Met name het werkplekieren (zie verder Standaard 2) staat vrij summier beschreven. Het panel vindt tevens dat de opleiding nog iets scherper mag afbakenen wat zij met de opleiding beoogt. Zij raadt de opleiding daarom aan om meer aandacht besteden aan de communicatie, met name met potentiële studenten. Het panel is heel positief over de samenwerking met het werkveld, dat nauw bij de opleiding betrokken is. Het werkveld heeft vanaf het begin meegedacht over profiel én inhoud van de opleiding. Volgens de werkveldvertegenwoordigers die het panel sprak, is het echter verstandig om een bredere groep werkgevers bij de opleiding te betrekken, zodat de opleiding een steviger basis krijgt en HZ UAS meer mogelijkheden heeft om leerwerkplekken voor studenten te creëren. Het panel adviseert de opleiding daarom om verder te investeren in de acquisitie van en communicatie met het werkveld. Met deze twee kanttekeningen oordeelt het panel positief over de kwaliteit van standaard 1.

6.2 Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Oordeel

Voldoet.

Bevindingen en overwegingen

De Ad Sport wordt in deeltijd aangeboden en omvat een studielast van 120 EC. De opleiding is ingedeeld in vier semesters en vormgegeven volgens de principes van flexibel deeltijdonderwijs. De HZ UAS gaat ervan uit dat de studenten regisseur zijn van hun onderwijs. Om dit mogelijk te maken, kunnen studenten een persoonlijke route volgen die gebaseerd is op leerwegaafhankelijk onderwijs: de leeruitkomsten hebben geen vaste volgorde in het examenprogramma. Ook de toetsing is leerwegaafhankelijk ingericht: de hele opleiding heeft één toetsprogramma en alle leeruitkomsten kennen dezelfde toetsinstructie, werkwijze en normering.

Hoewel studenten op papier vrij zijn om hun eigen leerroute te kiezen, raadt de opleiding hen wel een adviesroute aan, door de HZ UAS getypeerd als de 'koninklijke route'. Op basis van ervaringen met soortgelijke opleidingen verwacht de HZ UAS dat 80% van de studenten voor deze variant zal kiezen. Om de opbouw en logica in het programma te bewaken, heeft de opleiding bovendien drie generieke leeruitkomsten aangewezen die dringend in het eerste leerjaar worden aanbevolen: Nederlands, Engels en digitale en informatiegeletterdheid.

Volgens de opleiding zorgt een vroegtijdige keuze voor deze leeruitkomsten voor een significant grotere kans op studiesucces en studieplezier.

Studenten van de opleiding Ad Sport kunnen per leeruitkomst kiezen uit een drietal zogeheten begeleidingsarrangementen. Deze arrangementen variëren sterk in begeleidingsintensiteit en aantal contactmomenten. Een student die kiest voor de docentgestuurde variant krijgt intensieve begeleiding met veel directe instructie. Een student die opteert voor gedeelde sturing (student en docent), kan rekenen op een 'activerende begeleiding' en 'dialogiserende en probleemgerichte instructie'. Tenslotte hebben studenten de mogelijkheid om te kiezen voor een student gestuurd arrangement. In deze variant vervult de docent een coachende en begeleidende rol, en worden de voorbereidings-, verwerkings- en regulatiefuncties aan de studenten overgelaten.

Het panel vroeg zich af hoe samenwerken in de drie verschillende leerarrangementen gestalte krijgt en hoe studenten van elkaar leren – volgens het informatiedossier een belangrijk uitgangspunt van de Ad Sport. Volgens de opleiding is er in alle drie de leerarrangementen (ook de meest zelfstandige variant) veel aandacht voor 'sociaal leren': studenten ondersteunen elkaar binnen het leerproces door in een leerteam kennis met medestudenten uit te wisselen en elkaar feedback te geven. Ook het werkplek leren stimuleert studenten om ideeën, plannen en ervaringen uit te wisselen met collega's op de eigen werkplek.

Leren leren

Tijdens de opleiding wordt van de studenten een oplopende mate van zelfstandigheid verwacht. De begeleiding is in het eerste semester vrij intensief, maar bouwt daarna geleidelijk af. Om deze opbouw te realiseren, worden studenten aan het begin van hun studie vooral begeleid bij het ontwikkelen van vaardigheden op het gebied van 'leren leren', zoals het stellen van leerdoelen, het kiezen van een leerroute en het maken van een studieplanning. In de loop van de opleiding verschuift de aandacht meer naar het verwerken, toepassen en integreren van aangereikte kennis, en de overdracht van vakmanschap in een meester-gezel-situatie.

Het panel vroeg zich af of de nadruk op 'leren leren' niet ten koste gaat van de inhoud van het programma: kennis en vaardigheden op het gebied van sportondernemerschap. Volgens de HZ UAS is de ervaring met andere opleidingen met een vergelijkbaar onderwijsconcept positief: de meeste studenten ervaren de keuzevrijheid en zelfstandigheid als een groot pluspunt. De opleiding is zich niettemin bewust van het feit dat veel studenten, vooral aan het begin van hun opleiding, extra ondersteuning nodig hebben om zich het onderwijsconcept eigen te maken. De opleiding zal daar in de coaching en scholing van docenten rekening mee houden.

Instroom

De HZ UAS hanteert een inclusief instroombeleid waarin ze op voorhand niemand wil uitsluiten. De Ad Sport is dan ook toegankelijk voor een brede groep studenten. Studenten die de opleiding willen volgen, moeten minimaal een mbo-opleiding op het gebied van sport hebben afgerond, maar ook studenten met een havo of vwo-diploma zijn welkom. Om te bepalen of een student daadwerkelijk geschikt is voor de opleiding, voert de HZ UAS eerst een adviesgesprek met de student. In dit gesprek komen onder meer de motivatie, ervaring en expertise van de student aan orde, maar kijkt de opleiding ook welke mogelijkheden een student heeft om op zijn of haar werkplek aan verschillende leeruitkomsten te werken.

Het panel vroeg zich af of het opleidingsconcept geschikt is voor studenten met een havo of vwo-diploma. Volgens het panel vergt het volgen van de opleiding veel zelfstandigheid en is het zonder werkervaring een uitdaging om de beoogde leerresultaten te realiseren. Het panel kan zich echter vinden in de visie van de opleiding om op voorhand niemand uit te sluiten, maar 'op maat' te kijken of de opleiding bij een student past.

Werkplek leren

In het onderwijsconcept is een centrale plaats ingeruimd voor het leren op de werkplek. Toekomstige studenten zijn naar schatting 30% van hun studietijd actief op de HZ UAS, en zijn 20% van hun tijd kwijt aan thuisstudie. De resterende 50% werken studenten op hun werkplek aan het uitvoeren van opdrachten en het verzamelen van bewijsmateriaal, waarmee ze kunnen aantonen dat ze aan een leeruitkomst hebben voldaan.

Volgens het Informatiedossier hoeven studenten niet over een eigen werkplek te beschikken. Uit de gesprekken die het panel met de opleiding voerde, bleek echter dat studenten wel in een 'contextrijke omgeving' actief moeten zijn: een stage- of werkplek waar ze hun leeruitkomsten kunnen aantonen. Wanneer een student in zijn of haar netwerk geen werk- of stageplek kan vinden, kan de HZ UAS bemiddelen bij het vinden van een

alternatieve werkplek. Studenten zonder eigen werkplek kunnen onder meer participeren in projecten van het lectoraat Healthy Region, zoals het project 'Zeeuwsbrede screening', waarin ook data worden verzameld over beweegrichtlijnen.

De opleiding heeft er bewust voor gekozen om geen 'dichtgetimmerde' werkplekeisen te formuleren, maar telkens op maat te kijken welke situatie het meest passend is voor een individuele student. Tijdens het gesprek met het docenten- en ontwikkelteam bleek echter dat de opleiding wel een aantal richtlijnen hanteert. Een student moet minimaal twaalf uur op een werkplek aanwezig zijn, een werkplek moet inhoudelijk aansluiten op de gekozen leeruitkomsten, en er moet een werkplekbegeleider zijn die minimaal op hbo-niveau begeleiding biedt. Het panel vindt het positief dat de opleiding op voorhand geen werk- of stageplek uitsluit, maar geeft de opleiding toch de aanbeveling om vooraf explicieter aan het werkveld duidelijk te maken wat zij van een werkplek verwacht. Dat geldt niet alleen voor de tijd die een student op zijn of haar werkplek voor opdrachten moet vrijmaken, maar ook voor de begeleiding die werkplekbegeleiders aan een student moeten kunnen bieden.

Faciliteiten

De Ad Sport wordt op twee locaties verzorgd: in Vlissingen en Goes. Het contactonderwijs vindt voornamelijk plaats in de hoofdvesting van de HZ UAS, Vlissingen. In Goes maken studenten vooral kennis met het begeleiden van sportactiviteiten. De opleiding kan hier beschikken over de sportfaciliteiten van sport- en recreatiecentrum Omnium. Het fysieke lesprogramma concentreert zich op de maandagmiddag en -avond en wordt ondersteund door een online leeromgeving, HZ Learn. In deze omgeving vinden studenten onder meer een uitgebreide welkomstpagina en een opleidingspagina met de onderwijscatalogus: een overzicht en beschrijving van de leeruitkomsten en de Body of Knowledge and Skills. Zodra studenten tot de opleiding zijn toegelaten, krijgen ze via Osiris Student toegang tot de leeruitkomstpagina's. Op deze pagina's kunnen ze zich inschrijven voor de leeruitkomsten die ze in het komende semester willen volgen en vinden ze een overzicht van alle beschikbare *resources*: schriftelijke en digitale bronnen, leerteambijeenkomsten, lessen, webinars, lessen, trainingen en individuele begeleiding.

Docenten

Het panel heeft kennis gemaakt met een docententeam, met uiteenlopende expertise, onderwijs-, toets- en werkveldervaring. Het panel kreeg de indruk dat het docententeam goed is ingebed in de organisatie. HZ UAS is een kleinschalige organisatie, waar docenten en niet-onderwijzend personeel elkaar snel weten te vinden. Het merendeel van de docenten is ook betrokken bij de Bacheloropleiding Sportkunde. Door de kleinschaligheid is het relatief gemakkelijk om onderwijskundige kennis en informatie uit te wisselen, eventuele knelpunten 'collegiaal op te lossen', of expertise uit andere vakgebieden in te brengen, bijvoorbeeld in de vorm van gastlessen of tutorials.

Het panel vindt wel dat het docententeam aan de kleine kant is. De opleiding gaat voorlopig uit van een formatie van 1 FTE, verdeeld over verschillende docenten. Naarmate de opleiding groeit, kan de formatie meegroeien volgens een docent-studentratio van 1:20.

Hoewel deze docent-studentratio vrij gebruikelijk is in het hoger onderwijs, vroeg het panel zich af of de docenten niet worden overvraagd. Het onderwijsconcept en de wijze van toetsing zorgen voor een stevig takenpakket, waarin docenten de nodige begeleidingstaken hebben: van studieloopbaancoaching tot het geven van feedback, en van het demonstreren van vaardigheden in een meester-gezel situatie tot coaching bij het 'leren leren'. Ook het beoordelen van de portfolio's kan heel arbeidsintensief zijn (zie verder Standaard 3, Toetsing). Door de flexibilisering van de leerroutes bestaat bovendien de kans dat een docent voor iedere student maatwerk moet leveren. Tenslotte vroeg het panel zich af hoe de docentbelasting uitpakt in een scenario waarin alle studenten voor fysiek contactonderwijs en een maximale begeleiding kiezen (docent gestuurde variant)

Volgens de opleiding is er goed over werkdruk en beschikbare uren nagedacht. Uit het gesprek met het docenten- en ontwikkelteam blijkt dat een vergelijkbaar onderwijsconcept bij andere HZ UAS-opleidingen niet tot problemen leidt. Bovendien is het leveren van maatwerk volgens de opleiding in de praktijk beperkt. De verwachting is dat het overgrote merendeel van de studenten voor de adviesroute kiest. Tenslotte wordt het docententeam gericht voorbereid op haar rol in een flexibel onderwijsconcept. De opleiding heeft samen met de Deeltijdacademie van de HZ UAS een meerdaags scholings- en ontwikkelingstraject ontwikkeld, dat de docenten de komende maanden doorlopen.

Studieloopbaancoach

In de begeleiding is een belangrijke rol weggelegd voor de studieloopbaancoach (hierna: SLC). De SLC voert vóór de start van de opleiding met de student een adviesgesprek. In dit gesprek bepalen studenten en SLC welke leeruitkomsten het beste bij hun werkplek, ambities en achtergrond passen.

De keuzes worden vastgelegd in een zogeheten onderwijsovereenkomst. Ook na het adviesgesprek blijft de SLC nauw bij de student betrokken. De SLC vervult daarbij vooral een coachende rol. De docent richt zich primair op de vakinhoud van de leeruitkomst en het werkplekklere; de SLC'er focust vooral op de persoonlijke en professionele ontwikkeling van de student (leeruitkomst 9).

Conclusie

Het panel is positief over de wijze waarop de opleiding is vormgegeven. De flexibele opzet van het programma zorgt ervoor dat studenten zelf de maximale regie over hun onderwijs houden en biedt hen de mogelijkheid om een programma samen te stellen dat goed aansluit op de ontwikkelingen op hun werkplek. Met de keuze voor verschillende leerarrangementen speelt de opleiding bovendien in op verschillen in begeleidingsbehoefte en werkervaring. Het panel merkt wel op dat de grote mate van vrijheid voor jonge studenten ook een valkuil kan zijn, en vraagt de opleiding om dit aspect goed te monitoren.

Het panel constateert ook dat de keuzevrijheid voor studenten in praktijk minder groot is dan op papier het geval lijkt. Studenten zijn min of meer verplicht om in de eerste periode een aantal leeruitkomsten te kiezen, en ook het afstudeerprogramma ligt vast. De keuzevrijheid spitst zich hierdoor feitelijk vooral toe op het tweede en derde semester.

Het panel ziet dat het leren op de werkplek een prominente plek in de opleiding heeft gekregen. Tegelijkertijd constateert het panel dat het werkplekklere, feitelijk de belangrijkste component van de opleiding, niet op papier beschreven is. Volgens het panel zou de opleiding werkgevers en studenten vooraf meer duidelijkheid moeten geven over de verwachtingen en richtlijnen die bij een werkplek horen. Het panel geeft de opleiding dan ook als aanbeveling om een aantal richtlijnen voor een geschikte werkplek op papier te zetten.

Het panel constateert dat de opleiding goed heeft nagedacht over de belasting van docenten. De beschikbare formatie ligt rond het gemiddelde in het hoger onderwijs en het kleinschalige karakter van de HZ UAS zorgt ervoor dat docenten eventuele knelpunten collegiaal kunnen oplossen. Het panel vraagt de opleiding niettemin om de werkdruk van docenten goed in de gaten te houden, en hen voldoende ruimte te geven om zich het onderwijsconcept goed eigen te maken

Tenslotte is het panel positief over de manier waarop de opleiding is ingebed bij de HZ. De HZ is een zeer kleinschalige hogeschool waar veel ruimte is voor persoonlijk contact, en docenten en ondersteunend personeel elkaar snel en gemakkelijk weten te vinden. Het panel oordeelt positief over standaard 2.

6.3 Standaard 3: Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat system van toetsing.

Oordeel

Voldoet

Bevindingen en overwegingen

De toetsing van de Ad Sport is leerwegaafhankelijk ingericht en wordt gekenmerkt door een ontwikkelingsgerichte benadering: studenten tonen met behulp van een portfolio hun ontwikkeling aan. De studenten doen dat door per leeruitkomst op hun werkplek bewijzen van hun kennis, kunde en ervaring te verzamelen. Omdat er vrijwel geen vormeisen aan de portfolio's worden gesteld, hebben studenten een grote vrijheid in het kiezen van hun bewijslast: van een reflectieverslag tot een instructievideo en van een interview tot een 360° feedback.

Volgens de opleiding zorgt de grote diversiteit aan werkvormen ervoor dat docenten vanuit verschillende bronnen en invalshoeken informatie krijgen over de kennis en vaardigheden van een student. Met de portfolio's speelt de opleiding bovendien in op de verwachting dat sommige studenten van de Ad Sport minder bedreven zullen zijn in het op schrift zetten van hun bewijslast. Studenten met minder sterk ontwikkelde schriftelijke

vaardigheden, kunnen binnen hun portfolio kiezen voor alternatieven, zoals een videopresentatie, interview of een mondelinge pitch.

Het overgrote deel van de bewijslast in de portfolio's wordt door de student op de werkplek verzameld. Toch heeft de werkplekbegeleider geen stem in de uiteindelijke beoordeling. Het panel vroeg zich dan ook af hoe het beroepenveld bij de beoordeling van studenten wordt betrokken. Volgens de opleiding geeft de werkplekbegeleider wel feedback op de bewijslast van de student, waardoor het oordeel van het werkveld in zijn of haar portfolio wordt meegenomen. De opleiding verwees als voorbeeld naar leeruitkomst 5 (het organiseren en verzorgen van sport- en beweegactiviteiten), waar studenten door middel van werkplekassessments bewijslast moeten verzamelen. Deze assessments worden ingevuld door observatoren in het beroepenveld.

Om een samenhangend onderwijs- en toetsingsprogramma te kunnen maken, heeft het ontwikkelteam één leeruitkomst volledig uitgewerkt, als ontwerpvoorbeeld voor de andere leeruitkomsten. De overige leeruitkomsten zijn terug te vinden in het zogeheten curriculumdocument, dat ook een overzicht biedt van de relatie met de andere leeruitkomsten, de bijdrage aan landelijk profiel, de Body of Knowledge and Skills, de context, de relevantie voor het beroep en rubrics ten behoeve van de toetsing. Het panel is onder de indruk van de wijze waarop de leeruitkomsten in het curriculumdocument zijn uitgewerkt. Het panel vroeg zich wel af hoe een vrije toetsvorm als een portfolio zich verhoudt tot het toetsen van indicatoren, die soms behoorlijk gedetailleerd omschreven staan. Volgens de opleiding is de vormvrijheid in praktijk beperkt en sturen de werkwoorden in de omschrijving van de opdracht (handelen, demonstreren, analyseren, formuleren, reflecteren) een student al sterk in een bepaalde richting.

Het panel kreeg verder de indruk dat portfolio's vooral geëigend zijn voor het toetsen van toepassings- en integratieniveau, maar dat de portfolio's zich minder goed lenen om onderliggende kennis en denkstappen te toetsen. Volgens de opleiding zijn in het programma wel degelijk kennis- of casustoetsen opgenomen die het leerproces ondersteunen, maar die niet summatief in het toetsprogramma worden meegenomen. Het panel constateerde ook dat aan sommige leeruitkomsten relatief veel studiepunten gekoppeld zijn. Dat zou kunnen betekenen dat een student door het niet behalen van een toets al gauw in de problemen kan komen. Volgens de opleiding zorgt de ontwikkelingsgerichte wijze van toetsen er echter voor dat de opleiding voortdurend een vinger aan pols houdt en eventuele problemen al vroegtijdig in het leerproces worden gesignaleerd.

Afstudeerfase

De Ad Sport beschouwt de twee studie jaren van de opleiding als één niveau. Alle leeruitkomsten worden één keer ontwikkeld en direct op eindniveau getoetst. Alleen leeruitkomst 9 (professionele ontwikkeling) loopt als een rode draad door de hele opleiding. De student werkt gedurende zijn of haar studie aan de inhoud van deze leeruitkomst. De voortgang van deze leeruitkomst wordt in SLC-gesprekken gemonitord. De afstudeerfase zelf bestaat uit de laatste twee leeruitkomsten: het starten van een nieuwe onderneming of nieuw organisatieonderdeel en professionele ontwikkeling. De opleiding wordt afgesloten met een criteriumgericht interview op basis van de portfolio, waarin de student zich als professional presenteert.

Examen- en toetscommissie

De kwaliteit van de toetsing wordt bewaakt door een toetscommissie, die op haar beurt wordt aangestuurd door een examencommissie. De toetscommissie gaat regelmatig bij opleidingen langs om interne audits te doen, en deelt haar bevindingen en eventuele verbeterplannen met betrokken docenten, opleidingsmanagement en examencommissie. Ook de examencommissie vervult een proactieve rol. De examencommissie ziet erop toe dat alle opleidingen zich houden aan het toetsbeleid van de HZ UAS dat is gebaseerd op vier pijlers: de student staat centraal, de toetsing vormt een integraal onderdeel van het onderwijs en stimuleert de ontwikkeling van de student en de toetsen leveren rijke feedback op. De examencommissie ziet er tevens op toe dat de toetsing is opgezet volgens het vier-ogen principe en examinatoren BKE-gekwalificeerd zijn.

Conclusie

Het panel is positief over de wijze waarop de toetsing is vormgegeven. Volgens het panel zijn de portfolio's een mooie manier om op een holistische manier naar het leerproces van studenten te kijken. Docenten krijgen een breed beeld van de kennis, vaardigheden van de studenten en de bewijslast en motivatie worden volledig bij de studenten neergelegd. Het panel vindt dit een zeer volwassen benadering.

Het panel vraagt zich wel af of de keuze voor portfolio's voor voldoende variatie zorgt. Hoewel studenten hun bewijslast op veel verschillende manieren kunnen aantonen, kreeg het panel de indruk dat in de portfolio's de nadruk veelal ligt op schriftelijke beroepsproducten, zoals marketingplannen, ondernemingsplannen, verantwoordings- en reflectieverslagen.

Het panel stond ook uitgebreid stil bij de vraag wat de wijze van toetsen voor consequenties heeft voor de werkdruk van docenten. In theorie zou het kunnen voorkomen dat elke student voor elk van de 13 leeruitkomsten een uitgebreide portfolio aanlevert, waardoor het beoordelen van de portfolio's een zeer arbeidsintensieve aangelegenheid wordt. De opleiding heeft dit ondervangen door een aantal richtlijnen op te stellen voor de 'beoordeelbaarheid' van de portfolio's. Studenten moeten zelf aangeven waar ze in hun portfolio het bewijs leveren voor het aantonen van een leeruitkomst, waardoor een docent het werk heel gericht kan beoordelen. Het panel is positief over deze werkwijze, maar vindt wel dat de opleiding goed in de gaten moet blijven houden wat de toetsing voor consequenties heeft voor de werkdruk.

Samenvattend is het panel van mening dat de toetsing goed doordacht is. De toetsing sluit goed aan bij de keuze voor flexibel deeltijdonderwijs en de leeruitkomsten zijn in detail uitgewerkt, met rubrics en indicatoren. Het panel vraagt de opleiding er wel om goed op te letten dat er voldoende variatie en creativiteit in de toetsvormen aanwezig is, en de nadruk niet te veel op het schrijven van plannen en bijbehorende documenten ligt. Het panel oordeelt positief over standaard 3

6.4   **Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten**
Niet van toepassing.

6.5   **Graad en CROHO-onderdeel**
Het panel adviseert om de volgende graad aan de opleiding toe te kennen: Associate Degree
Het panel adviseert het volgende CROHO-onderdeel voor de opleiding: Gedrag en Maatschappij

Afkortingen

Ad	Associate Degree
CROHO	Centraal Register Opleidingen Hoger Onderwijs
EC	European Credits (studiepunten)
havo	hoger algemeen voortgezet onderwijs)
HZ UAS	HZ University of Applied Sciences
mbo	middelbaar beroepsonderwijs
NVAO	Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
SLC	studieloopbaancoach
vwo	voorbereidend wetenschappelijk onderwijs

